

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет тваринництва та водних біоресурсів
«19» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

Галузь знань Н – «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н2 Тваринництво

Освітня програма Технологія виробництва і переробка продукції тваринництва

Факультет Тваринництва та водних біоресурсів

Розробники: доцент кафедри гідробіології та іхтіології, кандидат ветеринарних наук,
доцент Кононенко Р. В.
доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві, к.
с.-г. н., доцент Грищенко Н. П.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни: для забезпечення необхідного рівня фахової підготовки майбутніх спеціалістів з технології виробництва і переробки продукції тваринництва “Вступ до спеціальності” як навчальна дисципліна займає важливе значення та є обов’язковою в ОП. Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань щодо функціонування підгалузей основних напрямів галузі тваринництва, розуміння біологічних основ розведення сільськогосподарських тварин, годівлі та основних параметрів і принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності. Важливим аспектом вивчення дисципліни є розвиток у студента здатності до самостійного здобування знань (самостійна навчальна робота), виховання творчого підходу щодо удосконалення існуючого уявлення про технологію виробництва продукції тваринництва та засадах сталого розвитку та благополуччя тварин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	Н2 – Тваринництво	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробка продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30	10
Практичні, семінарські заняття	75	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	45	140
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	7 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає у наданні студентам теоретичних знань і практичних навичок з технології виробництва продукції тваринництва та підготувати майбутніх фахівців до предметного вивчення науки про тварин. Мета реалізується через засвоєння студентами методів оцінки екстер'єру тварин та їх продуктивності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК-4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК-10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-2. Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва;

ПРН-3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій;

ПРН-21. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Сучасне тваринництво у призмі історії його становлення														
Тема 1. Історія становлення НУБіП України та факультету тваринництва і водних біоресурсів	1	10	2	5			15	10					46	
Тема 2. Тваринництво – галузь сільського господарства	2	10	2	5				10	2					
Тема 3. Сталий розвиток тваринництва	3	10	2	5				10						
Тема 4. Благополуччя тварин	4	10	2	5				12	2					
Тема 5. Світові інновації в галузі тваринництва	5	10	2	5				10						
Разом за модулем 1		50	10	25			15	50	4				46	
Модуль 2. Стратегічні підгалузі тваринництва														
Тема 6. Стратегічне значення скотарства	7	10	2	5			15	10	2				46	
Тема 7. Стратегічне значення свинарства	8	10	2	5				10	2					
Тема 8. Стратегічне значення птахівництва	9	10	2	5				10						
Тема 9. Стратегічне значення вівчарства	10	10	2	5				10						

Тема 10.Стратегічне значення бджільництва	11	10	2	5				10					
Разом за модулем 2		50	10	25			15	50					46
Модуль 3. Перспективні підгалузі тваринництва													
Тема 11.Народногосподарське значення козівництва	12	8	2	5			15	10					48
Тема 12.Народногосподарське значення конярства	13	8	2	5				10	2				
Тема 13.Народногосподарське значення кролівництва	14	8	2	5				10					
Тема 14.Народногосподарське значення хутового звірівництва	15	8	2	5				10					
Тема 15. Вертикальна інтеграція бізнесу в галузі тваринництва		8	2	5				10					
Разом за модулем 3		50	10	25			15	50					48
Усього годин		150	30	75			45	150	10				140

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення НУБіП України та факультету тваринництва і водних біоресурсів	2
2	Тваринництво – галузь сільського господарства	2
3	Сталий розвиток тваринництва	2
4	Благополуччя тварин	2
5	Світові інновації в галузі тваринництва	2
6	Стратегічне значення скотарства	2
7	Стратегічне значення свинарства	2
8	Стратегічне значення птахівництва	2
9	Стратегічне значення вівчарства	2
10	Стратегічне значення бджільництва	2
11	Народногосподарське значення козівництва	2
12	Народногосподарське значення конярства	2
13	Народногосподарське значення кролівництва	2
14	Народногосподарське значення хутового звірівництва	2
15	Вертикальна інтеграція бізнесу в галузі тваринництва	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення історичних етапів становлення НУБіП України	3
2	Вивчення історичних етапів становлення факультету тваринництва і водних біоресурсів	2
3	Структура галузі тваринництва	3
4	Концепція сталого розвитку	2
5	Технологічні рішення сталого тваринництва	3
6	П'ять свобод благополуччя тварин	2
7	Утримання тварин відповідно концепції благополуччя	3
8	Транспортування тварин відповідно концепції благополуччя	2
9	Інноваційні напрями тваринництва	3
10	<i>Підсумкове завдання за модулем 1</i>	2
11	Технологія виробництва продукції молочного та м'ясного скотарства	3
12	Технологія виробництва продукції свинарства	2
13	Екстер'єр та бонітування свиней	3
14	Технологія виробництва м'яса птиці	2
15	Технологія виробництва яєць птиці	3
16	М'ясо-молочна продуктивність овець	2
17	Значення вовни в народному господарстві	3
18	Технологія виробництва продукції бджільництва	2
19	Продукція бджільництва	3
20	<i>Підсумкове завдання за модулем 2</i>	2
21	Технологія виробництва продукції козівництва	3
22	Значення продукції козівництва у харчуванні людини	2
23	Значення конярства в добробуті людини	3
24	Іпотерапія як складова сталого розвитку тваринництва	2
25	Технологія виробництва продукції кролівництва	3
26	Значення продукції кролівництва у харчуванні людини	2
27	Види хутрового звірівництва	3
28	Перспективи розвитку хутрового звірівництва	2
29	Концепція «від лану до столу»	3
30	<i>Підсумкове завдання за модулем 3</i>	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концепція благополуччя тварин у промисловому виробництві	15
2	Розробка концепції підприємництва у тваринництві	15
3	Оцінка економічної ефективності ведення тваринництва	15

6. Методи та засоби діагностики результатів:

- екзамен;
- модульні тести;
- презентації;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування тощо);
- відео метод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- роботи з живими об'єктами

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сучасне тваринництво у призмі історії його становлення		
П. р. 1. Вивчення історичних етапів становлення НУБіП України	ПРН 2, 3, 21. У тому числі вивчити історичні етапи становлення НУБіП України та факультету тваринництва і водних біоресурсів, освоїти основні засади концепції сталого розвитку. Опанувати тему благополуччя тварин.	7
П. р. 2. Вивчення історичних етапів становлення факультету тваринництва і водних біоресурсів		7
П. р. 3. Структура галузі тваринництва		7
П. р. 4. Концепція сталого розвитку		7
П. р. 5. Технологічні рішення сталого тваринництва		7
П. р. 6. П'ять свобод благополуччя тварин		7
П. р. 7. Утримання тварин відповідно концепції благополуччя		7
П. р. 8. Транспортування тварин відповідно концепції благополуччя		7
П. р. 9. Інноваційні напрями тваринництва		7
<i>Заняття 10. Підсумкове оцінювання</i>		7
Самостійна робота 1. Концепція благополуччя тварин у промисловому виробництві		7
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Стратегічні підгалузі тваринництва		
П. р. 11. Технологія виробництва продукції молочного та м'ясного скотарства	ПРН 2, 3, 21. У тому числі дати характеристику технології виробництва продукції тваринництва різних напрямів. Визначити види продукції різних підгалузей тваринництва. Розробити концепцію підприємницької діяльності у тваринництві.	7
П. р. 12. Технологія виробництва продукції свинарства		7
П. р. 13. Екстер'єр та бонітування свиней		7
П. р. 14. Технологія виробництва м'яса птиці		7
П. р. 15. Технологія виробництва яєць птиці		7
П. р. 16. М'ясо-молочна продуктивність овець		7
П. р. 17. Значення вовни в народному господарстві		7

П. р. 18. Технологія виробництва продукції бджільництва		7
П. р. 19. Продукція бджільництва <i>Заняття 20. Підсумкове оцінювання</i>		7
Самостійна робота 2. Розробка концепції підприємництва у тваринництві		7
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. <i>Перспективні підгалузі тваринництва</i>		
П. р. 21. Технологія виробництва продукції козівництва	ПРН 2, 3, 21 У тому числі визначати роль продукції козівництва та кролівництва у харчуванні людини, засвоїти роль конярства у добробуті людей. Описати перспективи розвитку хутрового звірівництва. Набути умінь економічно оцінювати ефективність ведення тваринництва певного напрямку.	7
П. р. 22. Значення продукції козівництва у харчуванні людини		7
П. р. 23. Значення конярства в добробуті людини		7
П. р. 24. Іпотерапія як складова сталого розвитку тваринництва		7
П. р. 25. Технологія виробництва продукції кролівництва		7
П. р. 26. Значення продукції кролівництва у харчуванні людини		7
П. р. 27. Види хутрового звірівництва		7
П. р. 28. Перспективи розвитку хутрового звірівництва		7
П. р. 29. Концепція «від лану до столу» <i>Заняття 30. Підсумкове оцінювання</i>		7
Самостійна робота 3. Оцінка економічної ефективності ведення тваринництва		7
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3) / 3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3869>

2. Електронний посібник. Стале тваринництво та благополуччя тварин. Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти. Електронний посібник. Київ, 2024. URL: <https://sulawe.org/multi-media-training-materials/>

Статті:

– Lykhach, V.Ya., Bondar, S.V., Lykhach, A.V., Hryshchenko, N.P., Zlamaniuk, L.M., Bogdanova, N.V., Gruntkovskiy, M.S. (2025) Improving the reproductive traits of sows to the use of a feed additive “Folico F”. Таврійський науковий вісник № 139. Частина 1. 232-242. DOI: 10.32782/2226-0099.2024.139.1.31

– Жданов Д. В., Михалко О. Г., Повод М. Г., Вербельчук Т. В., Кобернюк В. В., Зламанюк Л. М., Ковалівська А. А. (2025) Залежність якості туш кнурів та економічної ефективності виробництва свинини від їх передзабійної живої маси за різних способів їх кастрації. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Тваринництво. Вип. 1 (60). 13-26 DOI: 10.32782/bsnau.lvst.2025.1.3

– Y.A. Omelchun, L.V. Shevchenko, L.M. Nikitina, V.V. Solomon, M.V. Voynalovich, V.M. Mykhalska, L.M. Zlamanyuk, L.M. Busol (2025) Accumulation of a multi-component mixture of pesticides in soil, plants, bee organisms, and beekeeping products. Biosystems Diversity. Vol. 33 No. 1. e2503. DOI: <https://doi.org/10.15421/012503> <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001286264600019>

– S. I. Lokes, L. V. Shevchenko, V. M. Mykhalska, V. M. Poliakovskiy, L. M. Zlamanyuk (2024) Influence of *Lactobacillus curvatus* and *Lactococcus lactis* subsp. *lactis* on the shelf life of sausages in vacuum packaging. Regulatory Mechanisms in Biosystems. Vol 15 No 2. 321-326. DOI: <https://doi.org/10.15421/022446> <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001286264600019>

– Polycomponent mathematical models of selection indexes and the efficiency of their use for assessment of sows by reproductive qualities / Viktor Khalak, Anna Horchanok, Oksana Kuzmenko, Oleksandr Bordun, Natalia Prysiazhniuk, Natalia Fedoruk, Irina Titarenko, Liudmyla Zlamaniuk/ International Conference “Agriculture for Life, Life for Agriculture” Book of abstracts. Section 3. Animal Science. 2023. Bucharest. P. 123–124. <https://agrolifejournal.usamv.ro/index.php/agrolife/issue/view/32> URL: https://agricultureforlife.usamv.ro/images/2023/Book_of_Abstracts/Book_Abstracts_Animal_Science_A4L2023.pdf

– O. Kuzmenko, V. Bomko, A. Horchanok, O. Cherniavskyi, V. Malina, L. Lytvyshchenko, R. Umanets, L. Zlamaniuk, D. Umanets and I. Porotikova (2021) Influence of chelates on pigs productivity and quality. Ukrainian Journal of Ecology. Vol. 11. No 2. 268-273 DOI: https://doi.org/10.15421/2021_110

<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000653458100043>

– L. Zlamaniuk, K. Bakshuk (2022) Динаміка лінійного росту і роботоздатності молодняку коней рисистих порід дворічного віку. Наукові доповіді НУБіП України. Том 18, №6. <https://doi.org/10.31548/dopovidi2022.06.005>

<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/16897/14783>

– А. Тарадайко, Л. Зламанюк (2021) Молочна продуктивність кобил новоолександрівської породи різних ліній. Наукові доповіді НУБіП України. Том 17, № 1. 103-109. <https://doi.org/10.31548/dopovidi2021.01.009>

<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/14728/13003>

– Платонова Н. П., Зламанюк Л. М. (2018) Показники відтворення кобил Новоолександрівської ваговозної породи Дібрівського кінного заводу. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України. Том 14, № 2

<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/dopovidi2018.02.020>

– L.M. Zlamanyuk (2017) Effect of varying levels of calcium and phosphorus in rations on mineral composition of Japanese quail skeleton. Ukrainian Journal of Ecology. Vol. 7, No.2. 14–18, doi:10.15421/201715

<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000418741800003>

3. Зламанюк Л.М. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт студентів з дисципліни "Основи тваринництва" (робочий зошит). Спеціальність 207 "Водні біоресурси та аквакультура". Київ: ЦП Копмринт, 2025. 122 с.

10.Рекомендовані джерела інформації

1. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могильний та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. К.: Вища освіта, 2005. 496 с.

2. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Є. Скоцик, М.І. Маценко та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. К.: Агроосвіта, 2013. 492 с.

3. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: підручник. К.: Вища школа, 2004. 320с.

4. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин. Аграрна наука, 2016. 336 с.

5. Козівництво в Україні: практ. посіб. / Н.М. Зажарська та ін. Київ: РІА «Марко Пак», 2021. 228 с.

6. Нове в технології виробництва і переробки продукції тваринництва: монографія / В.О. Іванов, В.М. Волощук; ІС І АПВ НААН. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2019. 434 с.

7. Технологічні інновації у свинарстві: монографія / В.Я. Лихач, А.В. Лихач. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 291 с., 101 табл., 65 рис. (ISBN 978-617-7890-62-0)

8. Технологія виробництва продукції бджільництва: навч. посіб. / С.Ф. Разанов, І.Ф. Безпалий, В.І. Бала, Т.А. Донченко. Київ: Аграрна освіта, 2016. 278 с.

9. Технологія виробництва продукції вівчарства: навч. посібник /Похил В.І., Помітун І.А., Туринський В.М., Богданова Н.В., Похил О.М., Миколайчук Л.П. К.: ЦП "Компринт", 2022. 256 с.

10. Технологія виробництва продукції птахівництва. Практикум до виконання лабораторних занять студентами аграрних вищих навчальних закладів III-IV рівнів

акредитації за напрямом 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: навчальний посібник. /В.П. Бородай, Н.П. Пономаренко, О.М. Похил, Л.С. Патрева та ін. Київ «Агроосвіта», 2013. 272 с.

11. Технологія виробництва продукції свинарства: навчальний посібник [М. Повод, О. Бондарська, В. Лихач, С. Жишка, В. Нечмілов та ін.]; за ред. М. Г. Повода. К.: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 356 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація «Союз птахівників України» — <https://www.poultryukraine.com/ua/about-association/>
2. Асоціація «Свинарі України» — <http://asu.pigua.info/>
3. Головний портал кролівників: <http://krolikovod.com.ua>
4. Державна служба статистики України — <https://ukrstat.gov.ua/>
5. Журнал «Бджільництво України» — https://journalbeekeeping.com.ua/index.php/1_4/main
6. Журнал «Horses Ukraine» — <http://www.horses.dp.ua/>
7. Журнал «Агробізнес Сьогодні» — <http://www.agro-business.com.ua/>
8. Журнал «Молоко і ферма» — <http://www.milkua.info/uk/>
9. Журнал «Птахівництво.ua» — <http://poultry.com.ua/>
10. Конярство України — http://www.minagro.kiev.ua/animal/horse_uk.php3
11. Кролівництво як бізнес: методи вирощування та технологія розведення — <http://krolik.in.ua/ua/krolivnitstvo.html>
12. Перспективи вівчарства: ринок вільний, а попит зростає — <https://agravery.com/uk/posts/show/perspektivi-vivcarstva-rinok-vilnij-a-popit-zrostaе>
13. Свинарство в Україні та світі — <https://pigua.info/uk/post/section/news>
14. Склад, характеристики та види комбікорму — <https://avamarket.com.ua/porady-expertiv/svini/sklad-kharakterystyky-ta-vydy-kombikormu>
15. Статистичний збірник «Тваринництво України» — https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm
16. Тваринництво України — <https://tvarynnyctvoua.at.ua/>